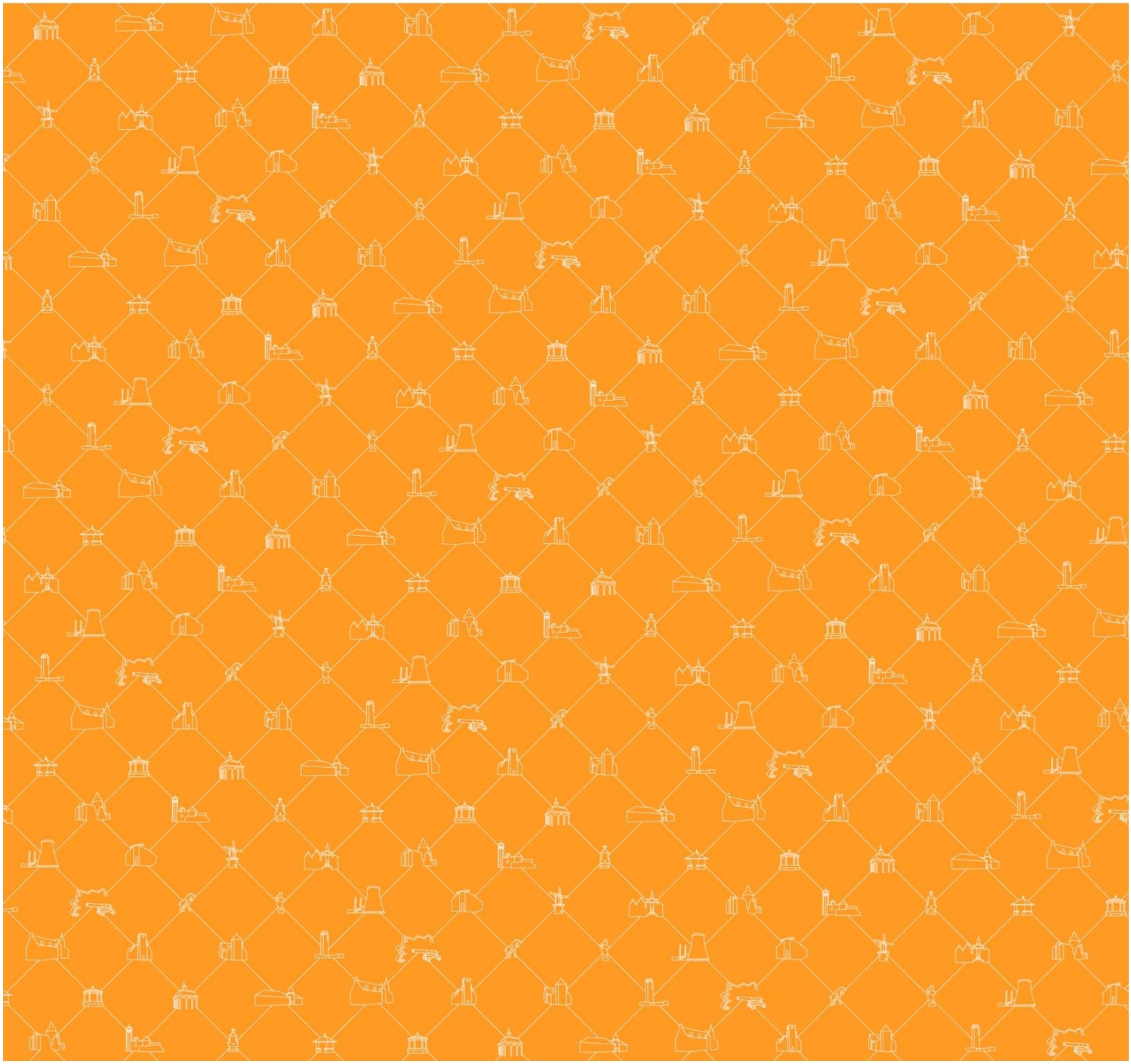
Gemeente
Geertruidenberg

Begrotingswijziging collegeakkoord

Gemeente
Geertruidenberg

Gemeente Geertruidenberg

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave **2**

Inleiding **4**

Voorwoord 4

Opgave Leefbaarheid **6**

1.1 Inleiding 6
1.2 Missie 6
1.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 6
1.4 Inspanningen 8
1.5 Financiële gevolgen 9
1.6 Risico's 9
1.7 Beleidsindicatoren 10

Opgave Duurzaamheid **11**

2.1 Inleiding 11
2.2 Missie 11
2.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 12
2.4 Inspanningen 13
2.5 Financiële gevolgen 14
2.6 Risico's 14
2.7 Beleidsindicatoren 15

Opgave Mens en Zorg **16**

3.1 Inleiding 16
3.2 Missie 16
3.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 17
3.4 Inspanningen 18
3.5 Financiële gevolgen 21
3.6 Risico's 21
3.7 Beleidsindicatoren 22

Opgave Wonen **23**

4.1 Inleiding 23
4.2 Missie 23
4.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 23
4.4 Inspanningen 25
4.5 Financiële gevolgen 26
4.6 Risico's 27
4.7 Beleidsindicatoren 27

Opgave Economie en Toerisme 28
5.1 Inleiding 28
5.2 Missie 28
5.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 28
5.4 Inspanningen 29
5.5 Financiële gevolgen 30
5.6 Risico's 30
5.7 Beleidsindicatoren 30

Opgave Bestuur en Dienstverlening 31
6.1 Inleiding 31
6.2 Missie 31
6.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 31
6.4 Inspanningen 33
6.5 Financiële gevolgen 35
6.6 Risico's 35
6.7 Beleidsindicatoren 35

Opgave Financiën en Organisatie 36
7.1 Inleiding 36
7.2 Missie 36
7.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten 37
7.4 Inspanningen 38
7.5 Financiële gevolgen 40
7.6 Risico's 40
7.7 Beleidsindicatoren 41

Inleiding

Voorwoord

In juli 2022 is het coalitieakkoord “Een gemeenteraad voor drie kernen” vastgesteld. In dit akkoord staat dat we de nadere uitwerking in een collegeakkoord aan het eind van 2022 presenteren. De begrotingswijziging die hoort bij het collegeakkoord ligt nu voor u. Met deze begrotingswijziging geven we inzicht in de middelen die nodig zijn om de gestelde strategische doelen te bereiken. Deze begrotingswijziging leggen we tegelijk met het collegeakkoord voor aan de gemeenteraad.

Het collegeakkoord geeft inhoud en richting aan het gemeentelijk beleid. In dit akkoord staan veel ambities. De samenleving verandert razendsnel en we moeten hier goed op blijven inspelen. Dit vraagt flexibiliteit. Ook zullen we onze ambities soms moeten bijstellen en temporiseren. In andere gevallen zullen we er juist een tandje bij moeten zetten.

Met het coalitieakkoord in gedachten hebben we in het collegeakkoord focus aangebracht. Wij zetten extra in op het verstevigen en verbeteren van het contact met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Op onderdelen herijken wij ons beleid om beter aan te kunnen sluiten bij de gewenste maatschappelijke effecten. We vinden het vanzelfsprekend dat wij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners betrekken bij de vorming, uitvoering en evaluatie van ons beleid. We stellen daarom middelen beschikbaar om burgerparticipatie verder vorm te geven. We investeren in het werken aan maatschappelijke opgaven en het versterken en professionaliseren van onze ambtelijke organisatie.

Om onze ambities te bereiken zijn middelen nodig. De raad stelde eind 2022 een basis begroting 2023 vast. Hierdoor zijn er middelen beschikbaar voor de genoemde extra inspanningen. In onderstaande tabel geven we een overzicht van de verdeling van de benodigde middelen per maatschappelijke opgave. In de tabel zijn de nettobedragen opgenomen (met andere woorden, de kosten minus dekking uit rijksbijdragen, reserves, dekking uit bestaande middelen etc.) Per opgave lichten we dit verder in deze begrotingswijziging en het collegeakkoord toe.
Per maatschappelijke opgave wordt allereerst de missie geformuleerd gevolgd door de strategische doelstellingen en maatschappelijke effecten. De financiële inspanningen binnen de opgave worden weergegeven in een tabel op hoofdlijnen (taakvelden) waarmee qua indeling wordt aangesloten bij de vastgestelde begroting. De bedragen in de tabel worden vervolgens gespecificeerd en eventueel nader toegelicht. Ook de risico’s binnen de opgave worden geformuleerd en (beleids)indicatoren toegevoegd.

Tot slot treft u een recapitulatie per opgave aan van de bedragen zoals in de primitieve begroting geraamd en de ramingen na de voorgestelde wijzigingen.

College van burgemeester en wethouders

Saldo na college-akkoord

	2023	2024	2025	2026
Totaal beschikbare ruimte primitieve begroting incl. 1e wijziging	-1.457.000	-1.542.000	-2.493.000	-1.578.000
Totaal mutaties college-akkoord	1.466.150	2.193.500	1.646.000	1.588.500
Saldo na college-akkoord	**9.150**	**651.500**	**-847.000**	**10.500**
Saldo structureel na college-akkoord	*-298.950*	*-1.012.500*	*-2.006.000*	*331.500*
Saldo incidenteel na college-akkoord	*308.100*	*1.664.000*	*1.159.000*	*-321.000*
- is voordeel/+ is nadeel				

Effecten 1e meerjaren wijziging

Saldo (x1.000) *	Primitieve meerjaren begroting				1e meerjaren wijziging				Na 1e meerjaren wijziging			
Opgave	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1 Leefbaarheid	5.209	5.195	5.225	5.245	120	282	257	257	5.329	5.477	5.482	5.502
2 Duurzaamheid **	-98	-74	-61	-59	0	0	0	0	-98	-74	-61	-59
3 Mens en Zorg	25.844	25.747	25.187	25.313	238	430	312	313	26.082	26.177	25.499	25.626
4 Wonen	810	954	969	969	57	187	87	87	867	1.142	1.056	1.056
5 Economie en Toerisme	1.602	1.598	1.604	1.605	184	281	227	206	1.786	1.879	1.830	1.811
6 Bestuur en Dienstverlening	3.719	3.635	3.658	3.655	204	353	253	253	3.923	3.988	3.912	3.908
7 Financiën en Organisatie	-38.168	-38.257	-38.732	-37.000	663	661	510	473	-37.505	-37.597	-38.222	-36.527
Totaal voor besluitvorming	**-1.082**	**-1.202**	**-2.150**	**-272**	**1.466**	**2.194**	**1.646**	**1.589**	**384**	**992**	**-504**	**1.317**
Saldo mutaties bij besluitvorming	**-375**	**-340**	**-343**	**-1.306**	**0**	**0**	**0**	**0**	**-375**	**-340**	**-343**	**-1.306**
Totaal na besluitvorming * **	**-1.457**	**-1.542**	**-2.493**	**-1.578**	**1.466**	**2.194**	**1.646**	**1.589**	**9**	**652**	**-847**	**11**

* I.v.m. afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen zitten in de cijfers
** De lasten worden gedekt uit de beschikbare rijksgelden
*** Negatief is voordeel

Opgave Leefbaarheid

1.1 Inleiding

Onze inwoners moeten prettig en veilig kunnen werken en leven in deze gemeente. We vinden het belangrijk dat zij de kans hebben om zelf een bijdrage leveren aan hun woon- en werkomgeving. Zodat deze goed aansluit bij hun eigen wensen en behoeften. Dit vinden we ook belangrijk voor mensen die in onze gemeente werken of deelnemen aan het verenigingsleven.

1.2 Missie

Inwoners, bedrijven en bezoekers van de gemeente Geertruidenberg verblijven in een prettige (woon)omgeving die veilig en goed bereikbaar is, met aandacht voor groen in de buurt. Een omgeving waarbij de, duurzame, toekomst centraal staat.
Geertruidenberg is een plek waar buurtgenoten elkaar kunnen ontmoeten, fijn met elkaar samenleven en zich op onderdelen inzetten voor de eigen wijk.

1.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Leefbaarheid zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Verbeteren sociale cohesie.
De sociale samenhang in de wijken wordt verbeterd.
2. Verhogen Inzet en eigenaarschap.
Inwoners, partners, organisaties en bedrijven denken mee over de woon- en werkomgeving en gaan op onderdelen zelf aan de slag met het oppakken van initiatieven en de uitvoering daarvan.
3. Afstemmen Fysieke aspecten.
Het beheren van de uitkomsten van het integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten
4. Verhogen Veiligheid.
Het verhogen van het gevoel van veiligheid (subjectieve veiligheid) bij inwoners en het terugdringen van meetbare misdaadcijfers (objectieve veiligheid)
5. Verbeteren Bereikbaarheid.
Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren continu in onze bereikbaarheid
6. Stimuleren Vergroening.
Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaatadaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving.

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de door het college vastgestelde strategische doelen.

Wat willen we bereiken?

Verbeteren sociale cohesie

We zorgen ervoor dat iedereen fijn met elkaar kan samenleven in de wijken en dat de sociale samenhang wordt verbeterd.
Om de sociale samenhang in de verschillende wijken en buurten in onze gemeente te optimaliseren willen we de komende jaren de onderstaande maatschappelijke effecten realiseren:

- Het aantal buurtactiviteiten stijgt
- Het aantal burgerinitiatieven met een sociale component stijgt
- We zijn vanaf 2023 minimaal 1x in de 2 weken zichtbaar in de wijk (via bijvoorbeeld een wijktafel, een bezoek door de BOA of toezichthouder)
- Vanaf 2024 weten we welke behoeften er zijn voor sociale activiteiten in de wijk
- Mensen ervaren minder eenzaamheid

Verhogen Inzet en eigenaarschap

Inwoners, partners, organisaties en bedrijven denken mee over de woon- en werkomgeving en gaan op onderdelen zelf aan de slag met het oppakken van initiatieven en de uitvoering daarvan.

Op dit gebied willen we de komende jaren het onderstaande bereiken:
- Het onderhoud in de wijk door inwoners stijgt in 2025
- Inwoners werken vanaf 2023 mee aan oplossingen bij vragen/meldingen in de openbare ruimte en zorgen zelf voor draagvlak.
- Inwoners en bedrijven worden vanaf 2023 uitgenodigd om mee te praten over projecten en/of herinrichting
- Het aantal burgerinitiatieven is vanaf 2025 gestegen

Afstemmen fysieke aspecten

Het beheren van de uitkomsten van het integraal programma openbare ruimte en daarmee de openbare ruimte duurzamer inrichten.

Het programma Openbare Ruimte is in voorbereiding. In dit programma komen aspecten aan de orde zoals de inrichting en beheer van de groenvoorzieningen. In 2023 wordt dit programma ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd. Daarnaast willen we de komende jaren de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- In 2024 is er een afname van klachten in de openbare ruimte
- In 2024 is er een toename van meldingen en signalen over de openbare ruimte
- De kwaliteit van de openbare ruimte verbetert per jaar zichtbaar
- De waardering van de leefomgeving verbetert, mensen geven een hoger cijfer

Verhogen veiligheid

Het verhogen van het gevoel van veiligheid (subjectieve veiligheid) bij inwoners en het terugdringen van meetbare misdaadcijfers (objectieve veiligheid).

Ons Integraal Veiligheidsbeleid wordt in 2023 aangepast en daarin nemen we een aantal te bereiken maatschappelijke effecten mee:

- Afname van meldingen jeugdoverlast en meldingen vernielingen vanaf 2025
- Afname woninginbraken vanaf 2025
- Afname drugshandel vanaf 2025
- Jongeren voelen zich thuis in de samenleving en zien mogelijkheden voor de toekomst
- Inwoners voelen zich veilig om mee te doen in de digitale samenleving
- Duidelijke afspraken strafrecht en handhaving vanaf 2023

Verbeteren bereikbaarheid

Geertruidenberg is en blijft goed en veilig bereikbaar, we investeren continu in onze bereikbaarheid.

Het Mobiliteitsplan wordt al voorbereid en in 2023 werken we verder aan het in kaart brengen van de hotspots onveilige verkeerssituaties. We willen de komende jaren met onze inspanningen de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Verlaging aantal ongevallen binnen de drie kernen
- Verlaging overlast door het verkeer
- Verbeteren bereikbaarheid in, van en naar de gemeente Geertruidenberg
- Onderzoek naar fietsroutes en fietsknooppunten

Stimuleren vergroening

Geertruidenberg creëert een groene(re) klimaatadaptieve(re) leef-, werk- en verblijfsomgeving.

In het kader van ons duurzaamheidsprogramma (zie ook de opgave Duurzaamheid) willen we specifieke aandacht voor de leef- en woonomgeving. Daarmee willen de onderstaande maatschappelijke effecten bereiken:

- Bij het aanleggen van nieuwe straten of het aanpassen van huidige straten zorgen we ook, vanaf 2023, voor meer groen in de straat
- We breiden het groen in het algemeen uit (groenvlakken, bomen e.d.)

1.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Het vergt de nodige inspanningen om de gestelde maatschappelijke effecten binnen de opgave Leefbaarheid te bereiken. Op onderdelen is bekend welke inspanningen noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van Wijkgericht SAMENwerken en het optimaliseren van de veiligheid. Hiervoor gaan we de capaciteit van wijkgericht SAMENwerken uitbreiden evenals de capaciteit van de BOA's. In het kader van het stimuleren van vergroening zetten we in op een heggenstructuur en het kapitaliseren van het bestaande groen. Minder duidelijkheid is er ten aanzien van de inrichting van de fysieke ruimte.

De consequenties van het Programma Openbare Ruimte zijn nog niet in beeld gebracht. Ook de financiële gevolgen van onderzoek naar de hotspots onveilige verkeerssituaties (bijvoorbeeld de fietsveiligheid op de markt in Geertruidenberg en het zoeken naar en mogelijk realiseren van een

veilige oversteek ter plaatse van de Maasdijk als uitvloeisel van het fietspad bij de brug bij Keizersveer) zijn nog niet bekend. Evenals de uitvoering van de vergroeningsagenda. Op het moment dat de uitkomsten bekend zijn zullen wij de gemeenteraad voorstellen om, indien dit noodzakelijk is, aanvullende middelen beschikbaar te stellen. Vooralsnog nemen we voor deze onderdelen een PM post op. Ten behoeve van de maatschappelijke opgave Leefbaarheid ramen we de komende jaren de volgende extra uitgaven.

1.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
1.2 Openbare orde en veiligheid	60.000	140.000	140.000	140.000
2.1 Verkeer en vervoer	6.550	8.100	8.100	8.100
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	54.300	133.600	108.600	108.600
Totaal	**120.850**	**281.700**	**256.700**	**256.700**
Begroot totaal van baten Geen mutaties				
Begroot totaal van bestemmingen Geen mutaties				
Totaal Lasten	**120.850**	**281.700**	**256.700**	**256.700**
Totaal Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo Opgave 1	**120.850**	**281.700**	**256.700**	**256.700**

Investeringen

Aanvullingen op het Investeringsplan 2023 - 2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Opgave 1: Leefbaarheid				
Skatebaan Geertruidenberg	80.000			
Smileys, beperking verkeersoverlast	15.000			

1.6 Risico's

Een risico is het niet (tijdig) kunnen invullen van de benodigde capaciteit. Dit kan ervoor zorgen dat er onvoldoende capaciteit is om te werken aan alle geplande inspanningen. Om de maatschappelijke effecten te kunnen toetsten, is een goede 0-meting van indicatoren en periodieke analyse noodzakelijk. Gemeentebreed zal een vorm van data-analyse ingesteld moeten worden.

1.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren
1. Verbeteren van de sociale cohesie	- Aantal aanvragen burgerinitiatieven wijkbudget
	- Evaluatie wijktafels
	- Aantal georganiseerde buurtactiviteiten binnen het wijkgericht SAMENwerken
	- % inwoners dat kampt met eenzaamheid (koppeling opgave Mens en Zorg)
	- Jaarcijfers Buurtbemiddeling
2. Verhogen inzet en eigenaarschap	- Aantal aanvragen burgerinitiatieven wijkbudget
	- % stijging adoptie groen vanuit inwoners
	- % stijging onderhoudscontracten met inwoners (Zappers, geveltuinen, speeltuinen)
	- % opkomst omwonenden bij participatie trajecten bij herinrichting en/of projecten in de woon/werkomgeving
3. Afstemmen fysieke aspecten	- Aantal meldingen overlast
4. Verhogen veiligheid	- Meldingen jeugdoverlast
	- Aantal vernielingen in de openbare ruimte
	- Aantal Halt verwijzingen
	- Aantal Woning inbraken
	- Aantal Overvallen en straatroven
	- Meldingen cybercrime
	- Cijfers Drugshandel en mensenhandel
5. Verbeteren bereikbaarheid	- Aantal verkeersongevallen
	- Aantal verkeersongevallen met slachtoffer
6. Stimulering vergroening	- % stijging uitbreiding areaal
	- % stijging groen bij inwoners achtertuin
	- % stijging vergroening bij nieuwbouw
	- % stijging vergroening bij herinrichting

Opgave Duurzaamheid

2.1 Inleiding

Deze begrotingsmutatie is een eerste financiële vertaalslag van het nieuwe coalitieakkoord middels het opgavegericht werken. Hierin zijn een aantal zaken verwerkt t.o.v. dat wat al was begroot:

- Extra Rijksmiddelen voor de uitvoering van het klimaatakkoord
- Nieuw beleid, waarvan reeds de impact duidelijk is
- Wijzigingen van bestaand beleid

2.2 Missie

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Nederland te komen. Duurzaamheid vraagt om veranderingen op economisch, sociaal, ruimtelijk en ecologisch gebied. Onze manier van denken en handelen moet ook veranderen. In onder andere de Regionale Energietransitie (RES) staat welke prestaties van gemeenten in onze regio worden verwacht voor de uitvoering van het Klimaatakkoord. De komende jaren zullen er, net als voorgaande jaren, meer taken op ons afkomen ter uitvoering van het Klimaatakkoord.

Zo is de uitwerking van de Transitievisie Warmte op buurtniveau in volle gang en wij voelen ons verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. Maar we beseffen ook dat onze speelruimte beperkt is. We wachten de nieuwe warmtewet af en volgen op de voet welke bevoegdheden en rollen daar voor de gemeente in worden vastgelegd. We vinden duurzaamheid noodzakelijk, daarom zetten we hier fors op in. We gaan ons duurzaamheidsbeleid actualiseren, mede aan de hand van het coalitieakkoord en de ontwikkelingen in de wereld. Ons streven is een klimaatneutraal, circulair en fossielvrij Geertruidenberg in 2050. Of eerder als het kan. Op voorwaarde dat de maatregelen die genomen worden technisch en financieel haalbaar zijn voor alle inwoners en ondernemers. We werken bij de uitvoering van onze plannen nauw samen met onze ondernemers, vertegenwoordigd in de VOG en de ZLTO. We ondersteunen initiatieven vanuit onze inwoners en verenigingen bij het nemen van maatregelen op het gebied van duurzaamheid, zowel met middelen als met kennis. We trekken samen op met Thuisvester om zorg te dragen voor het verduurzamen van het woningbestand. We voeren actief beleid in het ondersteunen van innovaties binnen ons bedrijfsleven als gevolg van de energietransitie en verduurzaming.

Geertruidenberg is duurzaam, fossielvrij, klimaatneutraal en circulair in 2050 of eerder. Hier zetten we fors op in!

2.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Duurzaamheid zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder
2. Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam
3. Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder
4. Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de door het college vastgestelde strategische doelen.

Wat willen we bereiken?

Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Als we de doelstelling ‘Een fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder’ afpellen, bestaat deze uit een drietal onderdelen: Duurzame energie opwekken, energie besparen en de energie infrastructuur.

Voor de opwek van duurzame energie willen we tot 2030 21 GWh zon op dak en 24 GWh zon op veld realiseren. Dit draagt bij aan het totale doel om in 2050 100% van onze verbruikte energie duurzaam op te wekken. Voor de besparing van energie willen we in 2030 15% van de warmtevraag uit 2019 besparen. Uiteindelijk willen dat er in 2050 minimaal een derde van de warmtevraag uit 2019 is bespaard. Tegelijkertijd werken we toe naar een andere, fossielvrije manier van verwarmen van de gebouwde omgeving, zodat deze in 2050 100% aardgasvrij is. Tot slot willen we dat de energie-infrastructuur, zowel voor elektriciteit als voor warmte, toekomstbestendig is en al deze ontwikkelingen aan kant. Dit is een randvoorwaarde voor het bereiken van onze gewenste maatschappelijke effecten.

Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam

De doelstelling duurzame mobiliteit kan grofweg opgeknipt worden in twee delen: Deel- & openbaar vervoer en infrastructuur. Onder infrastructuur wordt alles verstaan van fietspaden tot oplaadinfrastructuur en onder deel- & openbaar vervoer alles van de bus tot deelfietsen en –auto’s.

Om het strategische doel te halen, willen we in 2050 in ieder geval één of meerdere OV-hubs realiseren, meer deelvervoer in de gemeente en een dekkende oplaadinfrastructuur voor elektrische voertuigen en mogelijk andere duurzaam aangedreven voertuigen. Dit alles met het doel om zowel minder auto’s in de gemeente te hebben als duurzaam aangedreven voertuigen. Tot slot wordt er meer gefietst en gelopen, de meest duurzame vorm van vervoer.

Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder

Als we de doelstelling opknippen, bestaat deze uit drie hoofdonderdelen: Huishoudelijk afval, gebruik van primaire grondstoffen en bedrijfsmatige reststromen. Het huishoudelijke afval is daarbij

de hoofdtaak van de gemeente en bestaat globaal uit fijn huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval. Een circulaire economie gaat echter verder dan alleen het (her)gebruik van huishoudelijk afval, daarom zijn het gebruik van primaire grondstoffen (door huishoudens en bedrijven) en de reststromen van bedrijven (bijvoorbeeld organische stromen, zoals mest bij veehouderijen) ook onderdeel van deze strategische doelstelling.

De maatschappelijke effecten die het verst in de tijd liggen zijn het hebben van geen huishoudelijk restafval uiterlijk in 2050 en 100% hergebruik van primaire grondstoffen in datzelfde jaar, met een doel van 50% hergebruik van primaire grondstoffen in 2030. Als tussendoelstelling voor huishoudelijk afval willen we naar 30 kg restafval per inwoner per jaar in 2030. Tegelijkertijd verhogen we het percentage gerecycled (hergebruikt) huishoudelijk afval naar tenminste 60% in 2030. Hiermee zorgen we uiteindelijk voor een lagere CO2-uitstoot en een hoger percentage van herbruikbare grondstoffen. Daarnaast dringen we het aantal bijplaatsingen in de openbare ruimte terug en verminderen we de hoeveelheid zwerfafval in de buitenruimte.

Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder

Klimaatneutraliteit is een brede term waar veel onderdelen onder vallen. Voor onze gemeente zijn dat in ieder geval de onderdelen: Water, biodiversiteit & natuur en bodem. Deze onderdelen kunnen verder worden opgesplitst in onder andere wateroverlast, droogte, overstromingsgevaar, hittestress, oppervlaktewater en grondwater.

2050 is de stip op de horizon waar we binnen deze strategische doelstelling naar toe werken. De maatschappelijke effecten die we willen bereiken zijn in 2050 of eerder in ieder geval geen hittestress meer, een betere waterkwaliteit (oppervlakte en grond), geen wateroverlast meer, een betere bodemkwaliteit en een grotere biodiversiteit. Een groot deel van deze effecten vertaalt zich in meer groen, zowel in vierkante meters als in kwaliteit en aantal bomen.

2.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Niet alle inspanningen en maatschappelijke effecten zijn op dit moment met zekerheid te vertalen naar financiën. Wat wel zeker is, is dat het huidige budget in de basisbegroting voor zowel de uitvoering als de capaciteit ontoereikend is. In de eerste helft van 2023 actualiseren we het duurzaamheidsprogramma onder andere aan de hand van nieuwe wet- en regelgeving en ambities. Daarbij hoort uiteraard ook een financiële vertaling van deze actualisatie. Vooruitlopend daarop, reserveren we de gelden die we vanuit het Rijk krijgen voor de uitvoering van het klimaatakkoord voor nu en de komende jaren. Daardoor kunnen we nu alvast onder andere tijdig personeel aantrekken, inspelen op de ontwikkelingen en uitvoeren wat van de gemeente wordt gevraagd.

Vanuit het Rijk krijgt de gemeente structureel extra middelen om onder andere de benodigde capaciteit te betalen die noodzakelijk is voor de uitvoering van het klimaatakkoord.
De RES 1.0 moet in het lokaal beleid verankerd worden en hiervoor huren we een extern bureau in om dit uit te voeren.
Verder is het belangrijk om te zorgen voor meer bewustwording en kennis onder de inwoners. Hier gaan we daarom fors op inzetten.
Om bedrijven te stimuleren meer te doen aan circulariteit, organiseren we verschillende acties zoals bijvoorbeeld de Groene Pluijm en het energieloket.

Alle hiervoor genoemde inspanningen en bijbehorende kosten worden gedekt uit de middelen die we van het Rijk ontvangen.

De overige inspanningen, worden zoveel mogelijk betaalt uit de bestaande budgetten. Verder blijven we ons inzetten voor het verkrijgen van subsidies vanuit het Rijk om een deel van de inspanningen te betalen. Daarnaast leggen we de reeds verkregen en aangekondigde middelen van het Rijk vast in een reserve, die daarmee ingezet kan worden ten behoeve van de uitvoering van het Klimaatakkoord.

2.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
7.4 Milieubeheer	315.000	285.000	285.000	285.000
Totaal	**315.000**	**285.000**	**285.000**	**285.000**
Begroot totaal van baten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	326.000	329.000	332.000	315.000
Totaal	**326.000**	**329.000**	**332.000**	**315.000**
Begroot totaal van bestemmingen				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.10 Mutaties reserves lasten	201.000	44.000	47.000	30.000
0.10 Mutaties reserves baten	190.000	0	0	0
Totaal	**11.000**	**44.000**	**47.000**	**30.000**
Totaal Lasten	**315.000**	**285.000**	**285.000**	**285.000**
Totaal Baten	**326.000**	**329.000**	**332.000**	**315.000**
Totaal Reserves	**11.000**	**44.000**	**47.000**	**30.000**
Saldo Opgave 2	**0**	**0**	**0**	**0**

2.6 Risico's

Het grootste risico behorend bij deze begrotingswijziging is het niet (tijdig) kunnen invullen van de benodigde capaciteit. Dit kan ervoor zorgen dat het behalen van de doelstellingen onder druk komt te staan/of er voor zorgen dat er capaciteit tijdelijk moet worden ingehuurd, wat vaak meer kost. Daarnaast zijn voor veel maatschappelijke effecten en strategische doelen nog geen goede indicatoren beschikbaar. Dit maakt het rapporteren en evalueren lastig. Totdat deze er zijn, wordt er voornamelijk gerapporteerd op gedane inspanningen.

2.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren
Fossielvrij en energieneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder	% duurzaam opgewekte energie
	% warmtebesparing
	% aardgasvrije panden
Alle verplaatsingen in Geertruidenberg zijn in 2050 of eerder duurzaam	% laadbehoefte dat gedekt is door openbare laadinfrastructuur
	Aantal personenauto's per huishouden
	Aantal deelvoertuigen n.t.o.
	Aantal gefietste en gelopen kilometers n.t.o.
Een circulair Geertruidenberg in 2050 of eerder	% hergebruik primaire grondstoffen n.t.o.
	Huishoudelijk restafval in kg/inwoner/jaar
	% gerecycled huishoudelijk afval n.t.o.
	Hoeveelheid CO2-uitstoot
	% herbruikbare grondstoffen n.t.o.
Een klimaatneutraal Geertruidenberg in 2050 of eerder	Gevoelstemperatuur op een hete zomerdag vs. oppervlaktetemperatuur
	Grondwaterkwaliteit n.t.o
	Oppervlaktewater kwaliteit n.t.o
	Aantal klachten wateroverlast n.t.o
	Bodemkwaliteit n.t.o
	Biodiversiteit n.t.o
	Aantal m2 groen in gemeente n.t.o

n.t.o. = nog te ontwikkelen

Opgave Mens en Zorg

3.1 Inleiding

Vanaf 2015 is de gemeente Geertruidenberg in hoog tempo verantwoordelijk geworden voor steeds meer taken op het gebied van zorg en ondersteuning aan (potentieel) kwetsbare inwoners. De taken zijn, samen met bijbehorende middelen, afzonderlijk aan de gemeente “gedecentraliseerd”. Aanvankelijk heeft de nadruk gelegen op het goed overnemen van deze taken, het zorgdragen voor continuïteit van de ondersteuning aan onze inwoners en het inrichten van de regionale samenwerkingen die hiervoor nodig zijn. De integratie van deze nieuwe taken (met name WMO, Jeugd en Participatie) is na 2015 door de gemeente opgepakt in de zogenaamde 3- sporen aanpak:

1. Herkenbare en optimale toegang.
2. Effectieve zorg en ondersteuning.
3. Versterken zelforganisatie.

Er is (vooral) veel aandacht besteed aan spoor 1. Met de vorming van het loket Werk Inkomen Zorg (WIZ) en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) is de dienstverlening toegankelijk en overzichtelijk gemaakt voor inwoners. Met het realiseren van het beleidskader sociaal domein en de ontwikkeling van een beleidsagenda sociaal in 2021 is de basis gelegd om ook spoor 2 en 3 gedegen uit te voeren. Dit gaan we in de periode 2023-2026 realiseren via de opgave en het programma Mens en Zorg.

3.2 Missie

De gemeente heeft zich, als sociale gemeente, primair geconcentreerd op de overname en continuïteit van afzonderlijke taken, veelal in de vorm van het verstrekken van voorzieningen. Dit uit zich bijvoorbeeld in een ruimhartig voorzieningenpakket. De afgelopen jaren realiseren we ons dat we hier bewuster, terughoudender en anders mee om moeten gaan. Omdat de financiële kaders dit afdwingen, en omdat eigen initiatief de basis is voor duurzame, integrale, oplossingen en het versterken van veerkracht.
Onze gemeente kent een goed sociaal beleid. Daarbij stellen we de volwaardige deelname van inwoners aan de samenleving centraal. De gemeente ondersteunt op momenten in het leven dat die deelname moeilijk wordt of niet op eigen kracht mogelijk is. De toenemende problematiek in de samenleving en de oplopende kosten in het sociaal domein zijn een grote zorg. De schaarste op de arbeidsmarkt maakt meer professionele inzet ook steeds lastiger. Het spanningsveld tussen het niveau van voorzieningen en de beschikbare budgetten maakt het noodzakelijk dat we duidelijke keuzes maken.

In het vastgestelde beleidskader sociaal domein verschuiven we de focus op zorgplicht naar volwaardige deelname van inwoners in de samenleving. Iedereen moet naar vermogen mee doen. Mee kunnen doen, én hier ook zelf aan bijdragen. Voor zichzelf, en voor een ander. Inwoners die (tijdelijk) niet het vermogen hebben om hun problemen op te lossen of op te vangen worden ondersteund. Van inwoners die dit vermogen wel hebben wordt gevraagd dit zelf te doen.
Om dit te bereiken is verandering nodig, de opgave Mens & Zorg .

Iedereen in de gemeente Geertruidenberg doet naar vermogen mee,
én draagt naar vermogen bij.
We kijken naar elkaar om en voelen ons verbonden.

3.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Mens en Zorg zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Inwoners zijn en blijven vitaal
2. Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer
3. Meer sociale cohesie in de lokale samenleving
3. Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak
4. Houdbare basisondersteuning

Dat we deze doelstellingen behalen gaat blijken uit maatschappelijke effecten die op moeten treden in de samenleving. Daarop richten zich dan ook de (extra) inspanningen die we de komende jaren gaan doen.

Wat willen we bereiken?

Inwoners zijn en blijven vitaal

Alle inwoners nemen verantwoordelijkheid én initiatief om fysiek, mentaal en sociaal, gezond en fit te blijven, zich te blijven ontwikkelen, weerbaar te zijn en er te zijn voor een ander.

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Inwoners leven bewuster gezond
2. Inwoners zijn actief en voelen zich mentaal gezond
3. Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk
4. Inwoners anticiperen op volgende levensfases

Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer

Inwoners zijn weerbaarder tegen (financiële) risico's en veranderingen. Zij worden hierin beter ondersteund met signalering, informatie en begeleiding door betrokken organisaties .

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk
2. Inwoners melden eerder het (mogelijk) ontstaan van problematische schulden
3. Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering

Meer sociale cohesie in de lokale samenleving

De kernen van de gemeente Geertruidenberg zijn gastvrije, toegankelijke, veilige en initiatiefrijke gemeenschappen van inwoners en informele en formele organisaties waar iedereen bij hoort en gezien wordt.

Maatschappelijke effecten zijn :

1. Inwoners participeren zo vroeg en lang mogelijk
2. Maatschappelijke initiatieven krijgen hun waarde
3. Inwoners leveren een maatschappelijke bijdrage
4. Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering

Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak

Professionele expertise wordt effectief en doelmatig ingezet ín én met de leefwereld van inwoners: vroegtijdig, zo kort als nodig, gericht op netwerkversterking, integrale ondersteuning en procesregie.

Maatschappelijke effecten zijn :

1. Inwoners melden eerder het (mogelijk) ontstaan van problematische schulden
2. Maatschappelijk partners leveren een actievere bijdrage aan vroegsignalering
3. De gemeentelijke toegang is laagdrempelig en gericht op zelfredzaamheid
4. Gelijke kansen voor kinderen en jongeren om talenten te ontwikkelen

Houdbare basisondersteuning

In dialoog met de samenleving worden beschikbare middelen ingezet, passend bij de ambitie, visie, positie en verantwoordelijkheid van de gemeente, aansluitend op de haalbaarheid bij aanbieders.

1. Maatschappelijke initiatieven krijgen hun waarde
2. De gemeentelijke toegang is laagdrempelig en gericht op zelfredzaamheid
3. Gebruik van voorzieningen is gebaseerd maatwerk

3.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op preventieve maatregelen zodat er minder dure hulp ingezet hoeft te worden. We stimuleren de vitaliteit onder inwoners. Zowel fysiek, mentaal als sociaal. We versterken de financiële zelfredzaamheid. We investeren in het perspectief voor jongeren en hun stap naar volwaardige deelname én bijdrage aan de samenleving. Ondertussen werken we aan de sociale cohesie in die samenleving. Door de sociale- en zorginfrastructuur in de wijk te versterken, en maatschappelijke en buurt-initiatieven te stimuleren, vergroten we de veerkracht en het zelfoplossend vermogen.

Er ligt een flinke opgave die we alleen samen, mét inwoners en partners, op kunnen pakken. En die vraagt om aanzienlijke investeringen in de komende vier jaar.
In de primaire begroting is hierop al voorgesorteerd door een ontwikkelbudget te vormen uit een aantal kleinere, nog niet gelabelde, budgetten voor nieuw sociaal beleid en een claim te leggen op de POK-gelden die door de landelijke overheid beschikbaar zijn gesteld voor het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening.
Daarbij is aangegeven dat we de besteding van het ontwikkelbudget bij de herziene begroting verantwoorden. Vandaar dat we in de toelichting op de begrotingsmutatie ook een uitleg geven over de begrotingsposten die worden gedekt door het ontwikkelbudget.

Samengevat investeren we extra in :

In lijn met de begroting doen we daarvoor onder andere de volgende extra inspanningen:

- **Stimuleren van een gezonde en actieve leefstijl, onder meer met sporten en bewegen**

De focus ligt hierbij op de vernieuwing van het sport (en beweeg-) beleid. Onze gemeente heeft een hoog voorzieningenniveau van verenigingen terwijl uit onderzoeken blijkt dat steeds minder mensen zich aansluiten bij een vereniging maar meer individueel in de openbare ruimte sporten. We zetten in op de doorontwikkeling van buurtsport, en willen we sport inzetten als preventief middel zowel voor de fysieke als de sociale component. We zorgen dat inwoners (meer) worden uitgedaagd om te bewegen en kiezen voor gezonde opties. Nieuwe ontwikkelingen worden hier in meegenomen, zoals het gebruik van de openbare ruimte om te bewegen en nudging.
We willen ook de ondersteuning aan verenigingen moderniseren en meer in lijn brengen met de opgave. Zo onderzoeken we de inrichting van een sport- vastgoedbedrijf en maken we een nieuwe subsidieprogramma met duidelijke randvoorwaarden voor de subsidiering van verenigingen en maatschappelijke initiatieven.

- **Aanpak van (dreigende) schulden en armoede**

De bestaanszekerheid komt de komende jaren voor een steeds grotere groep inwoners onder druk te staan. We investeren daarom in de ontwikkeling van integrale schuldhulpverlening, waaronder de inzet van budgetcoaches, en het realiseren van een structureel vangnet. Het inmiddels gerealiseerde noodfonds is hierin een concrete eerste stap.

- **Versterking van de ondersteuning aan jongeren, kinderen en ouders**

Er wordt extra inzet gepleegd op de gelijke kansen voor kinderen en jongeren. We doen dit vooral ook samen met jongeren. De dialoog met jongeren krijgt dan ook extra aandacht. We zetten in op jongerenparticipatie en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Het onderwijs vervult, als 2e leefomgeving van kinderen, een belangrijke rol in het leven van kinderen en jongeren. We investeren extra in de samenwerking met onderwijs, met name gericht op het voorkomen of terugdringen van onderwijsachterstanden. Daarnaast zetten we in op versterking en verbreding van de maatschappelijke functie van, met name basisscholen, in hun directe omgeving. We werken aan een nieuw regionaal jeugdstelsel dat de oplopende inzet van jeugdzorg moet remmen door te zorgen dat ondersteuning eerder, lichter en makkelijker beschikbaar is én inwoners en professionals beter accepteren dat hobbels bij het leven horen. Met de uitvoering van al deze maatregelen verwachten we een inverdieneffect op de inzet van jeugdhulp. De verwachting is dat door deze kwaliteitsimpuls de kosten voor jeugdhulp worden geremd.

- **Preventieve aanpak om het ontstaan van problemen te voorkomen**

Inspanningen richten zich enerzijds vooral op het stimuleren van een meer preventieve aanpak, en anderzijds op een bredere, integrale aanpak in een nauwe samenwerking tussen de betrokken inwoner(s), hun directe netwerk en informele en formele ondersteuning. Preventie vraagt meer zicht op kwetsbare inwoners en maatschappelijke vraagstukken en het, continu, in beeld brengen van de resultaten die behaald worden (Monitor & effectmeting). De komende jaren kunnen we rekenen op veel landelijke middelen die beschikbaar komen voor tal van maatschappelijke vraagstukken. Het aanvragen en inzetten van die middelen vraagt extra inzet en aandacht.
Professionele expertise willen we eerder inzetten met meer aandacht voor (dreigende) problemen, en als onderdeel van integrale aanpak, samen de betrokken inwoners(s), het directe sociale netwerk en andere betrokkenen vanuit informele en formele zorg.

- **Ondersteunen van maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen**

Inspanningen richten zich op de verbinding met en tussen inwoners en maatschappelijke organisaties, zoals verenigingen. Hiervoor willen we onder meer wijkgericht werken verder

ontwikkelen. Centraal daarin staat de benodigde sociale infrastructuur als het gaat om ontmoeten en activiteiten, het stimuleren maatschappelijke initiatieven, het initiëren van zorg in de wijk en het stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet zoals mantelzorg.

Ook voor zorg zetten we wijk meer centraal. We gaan aan de slag met zorg in de wijk en versterken samen met inwoners en partners de verbinding tussen het sociaal domein en het medisch domein. We bouwen door op de goede ervaringen die er bijvoorbeeld zijn met de wijk-GGD-er en de praktijkondersteuner jeugd (POH-Jeugd) en onderzoeken de inzet van nieuwe concepten zoals Welzijn op recept. Daarbij hoort ook de heroriëntatie op de huishoudelijke zorg.
Ook vanwege het oplopende tekort aan arbeidskrachten moeten we er beter voor zorgen dat de beschikbare hulp bij de inwoners terecht komt die die het hardst nodig hebben.

- **Het versterken van de basisondersteuning om participatie te waarborgen**

Inspanningen zijn onder meer gericht op het ontwikkelen van de basisondersteuning en het her-inrichten van Welzijn. Toegangsloketten voor vrij toegankelijke zorg moeten bekend en goed bereikbaar zijn. Hiervoor gaan de verschillende loketten in onze gemeente zich doorontwikkelen naar lokale dorpsteams. Hier is een brede expertise beschikbaar zodat direct met de goede professional het goede gesprek gevoerd kan worden en passende ondersteuning beschikbaar is. Om deze beweging te maken is het noodzakelijk om betere cijfers te krijgen over vraag, aanbod en productie van zorg en ondersteuning. We investeren in de monitoring en effectmeting van onze inspanningen door een passend en relevant dashboard te ontwikkelen.

De waarborg voor participatie vraagt expliciete aandacht op bestuurlijk en strategisch niveau. We leggen een stevigere verbinding tussen de WMO (begeleiding), participatie en inburgering waardoor een brede participatie en effectievere integratie plaatsvindt. Inspanningen richten zich onder meer op de verbreding van het aanbod voor (lokale) dagbesteding/ werkervaringsplekken Met het oog op de verwachte toenemende instroom van statushouders investeren we in extra capaciteit in de uitvoering.

3.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	200.000	310.000	335.000	335.000
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	90.000	195.000	117.500	117.500
7.1 Volksgezondheid	35.000	45.000	20.000	20.000
Totaal	**325.000**	**550.000**	**472.500**	**472.500**
Begroot totaal van baten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	80.000	120.000	160.000	160.000
7.1 Volksgezondheid	7.400	0	0	0
Totaal	**87.400**	**120.000**	**160.000**	**160.000**
Begroot totaal van bestemmingen Geen mutaties				
Totaal Lasten	**325.000**	**550.000**	**472.500**	**472.500**
Totaal Baten	**87.400**	**120.000**	**160.000**	**160.000**
Totaal Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo Opgave 3	**237.600**	**430.000**	**312.500**	**312.500**

3.6 Risico's

De gemeente bevindt zich in een roerige context. Veel effecten daarvan slaan neer in het sociaal domein. Vanwege de grote omvang van het totale budget in het sociaal domein werken die effecten hard door in de totale financiële begroting. We hebben de afgelopen jaren gezien dat het op voorhand nauwelijks mogelijk is om risico's adequaat in te schatten. Het is daarom zaak om voldoende ruimte en flexibiliteit in de begroting te houden. En daarnaast effectief in te spelen op veranderingen met oplossingen die in lijn liggen met de strategische doelstellingen. Deze doelen zijn daarom vooral
richtinggevend zodat actuele, incidentele ontwikkelingen en middelen gebruikt kunnen worden om deze doelen te realiseren.

3.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Indicatoren
Inwoners zijn en blijven vitaal	% inwoners met overgewicht/obesitas
	% inwoners dat kampt met eenzaamheid of depressie
Inwoners zijn (financieel) zelfredzamer	% inwoners met problematische schulden
	% inwoners met terugkerende schuldenproblematiek
Meer sociale cohesie in de lokale samenleving	% sportverenigingen dat inclusief sporten ondersteunt stijgt 35%
	% inwoners dat onvoldoende sociale samenhang ervaart daalt van 53% naar 35%
Eerder erbij en een gezamenlijke en integrale aanpak	% kinderen dat jeugdzorg heeft
	%/aantal jongeren dat regelmatig middelen gebruikt
	%/aantal veilig thuis meldingen
Houdbare basisondersteuning	Het gebruik van geïndiceerde voorzieningen

Opgave Wonen

4.1 Inleiding

Wonen is een zeer urgente en complexe maatschappelijke opgave; niet alleen lokaal, maar ook regionaal en landelijk. Woningnood, vergrijzing, een toenemende zorgvraag en andere maatschappelijke ontwikkelingen hebben hun uitwerking op deze opgave. Ons belangrijkste uitgangspunt is dat we bouwen voor onze eigen inwoners en daarmee de doorstroming bevorderen. Voor alle doelgroepen (jong, oud, starters en doorstromers) moeten we zorgen voor een aangename, betaalbare, duurzame en passende woning. We geven ruimte aan creatieve en innovatieve woonvormen. Het ontwikkelen van de woningbouwplannen doen we samen met onze inwoners. De plannen van de ontwikkelaar staan niet centraal, maar de behoeften binnen onze samenleving. Daarnaast maken we ons in regionaal verband sterk voor een betere verdeling van de woningaantallen binnen onze regio. Deze uitgangspunten zijn vertaald naar de visie, strategische doelstellingen, maatschappelijke effecten en inspanningen die wij de komende jaren nastreven op het gebied van wonen. Veel van de opgave Wonen zal een plek gaan krijgen in het Programma Wonen dat in 2023 wordt opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Zo zal de concrete invulling van de opgave Wonen hierin worden vastgesteld, alsook de financiële gevolgen van de keuzes die hierin worden vastgelegd.

4.2 Missie

Op basis van autonome demografische ontwikkelingen die zijn verwerkt in het woonbehoefteonderzoek, de opgelegde taakstelling en ruimte voor onverwachte ontwikkelingen wordt de woonbehoefte in onze gemeente in kaart gebracht in het Programma Wonen. Hierin wordt bepaald aan welke woningen voor welke doelgroepen behoefte is en zo wordt concreet hoe passende huisvesting voor de juiste doelgroep tegen de juiste prijzen eruit komt te zien.

Onze opgave op het gebied van Wonen is dan ook:

We realiseren passende, toekomstbestendige huisvesting voor de juiste doelgroep op de juiste locatie voor de juiste prijs.

4.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Wonen zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. We creëren woonruimte naar behoefte
2. We verbeteren, bewaken en behouden de balans.
3. We pakken meer regie op de woningmarkt
4. Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders.

Wat willen we bereiken?

We creëren woonruimte naar behoefte

Op basis van demografische ontwikkelingen en de opgelegde taakstelling voor specifieke doelgroepen, ontwikkelen we naar behoefte.

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om woonruimte te creëren en behouden voor onze eigen inwoners;
2. Er komt meer woonruimte beschikbaar voor zowel onze eigen inwoners als de verschillende doelgroepen vanuit de wettelijke en maatschappelijke taakstelling;
3. Er is balans tussen wettelijke taakstellingen en autonome lokale ontwikkelingen;
4. We koersen op een juiste mix in woningaanbod per kern en wijk;
5. Onze inwoners en stakeholders voelen zich betrokken en gehoord.

We verbeteren, bewaken en behouden de balans

Balans gaat zowel over het verdelen van de woningvoorraad als over de soorten woningen die we hebben in onze gemeente. Ook wordt balans gezocht in de ruimtelijke ontwikkelingen.

We maken gebruik van de mogelijkheid om een percentage van onze woningvoorraad toe te wijzen aan onze eigen inwoners. Daarnaast houden we rekening met een evenredige spreiding van doelgroepen zoals de uitstroom beschermd wonen, maatschappelijke opvang en statushouders. Daarnaast houden we bij herstructureren en nieuwbouw de verdeling van verschillende typen woningen en prijsklassen in het oog.

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om woonruimte te creëren en behouden voor onze eigen inwoners;
2. Er komt meer woonruimte beschikbaar voor zowel onze eigen inwoners als de verschillende doelgroepen vanuit de wettelijke en maatschappelijke taakstelling;
3. We koersen op een juiste mix in woningaanbod per kern en wijk;
4. Er is balans tussen wettelijke taakstellingen en autonome lokale ontwikkelingen;
5. Er zijn duidelijke randvoorwaarden voor toekomstige ontwikkelingen;
6. Bij iedere ontwikkeling wordt de balans in ruimtelijke inrichting als uitgangspunt genomen;
7. Tussen 2022 en 2026 wordt duidelijker wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn op het gebied van de ruimtelijke ontwikkelingen en de fysieke leefomgeving.

We pakken meer regie op de woningmarkt

We gaan actief sturen op de woningmarkt: dit betekent aan de voorkant een uitvraag doen in plaats van toetsing achteraf.

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden om woonruimte te creëren en behouden voor onze eigen inwoners;
2. We maken toekomstbestendige woningbouw mogelijk op de juiste locaties;

3. We zijn creatief en innovatief in onze oplossingen;
4. Er zijn duidelijke randvoorwaarden voor toekomstige ontwikkelingen.

Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders.

Bij alle nieuwe ontwikkelingen op het gebied van wonen worden inwoners en stakeholders betrokken. Op deze manier creëren we draagvlak, en voelen inwoners en stakeholders zich betrokken en gehoord.

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Er zijn duidelijke randvoorwaarden voor toekomstige ontwikkelingen;
2. Onze inwoners en stakeholders voelen zich betrokken en gehoord;
3. Tussen 2022 en 2026 wordt duidelijker wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn op het gebied van de ruimtelijke ontwikkelingen en de fysieke leefomgeving;

4.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

De belangrijkste inspanning die het college zal verrichten in 2023 is het opstellen en laten vaststellen van het Programma Wonen door de gemeenteraad. Dit document zal zowel een visiedocument als een uitvoeringskader zijn op het gebied van wonen. Hierin ligt vast wat we de komende jaren gaan doen, voor wie en op welke manier. Hierin leggen wij zaken vast zoals het al dan niet toestaan van het splitsen van woningen, het bouwen van mantelzorgwoningen, de verdeling van de woningvoorraad en de richtlijnen voor nieuwe projecten. Hieruit vloeit dus een verdere uitwerking van de opgave Wonen.

Creëren woonruimte naar behoefte:
Om dit te bereiken wordt gestart met een locatiestudie. Deze omvat zowel mogelijkheden voor tijdelijke woonruimte, als ook locaties voor nieuwbouw en mogelijkheden voor transformatie. Het Programma Wonen wordt in 2023 vastgesteld. Hierin worden creatieve en innovatieve oplossingen afgewogen. Lokaal zorgen we ervoor dat er woonruimte wordt gecreëerd voor onze eigen inwoners. Daarnaast wordt de procedure voor het Veerse dok en de Oude Haven gestart en afgerond en worden lopende projecten verder uitgewerkt en uitgevoerd. Dit resulteert in de start van de bouw van minimaal 100 woningen voor 2025.

We verbeteren, bewaken en behouden de balans
We zorgen ervoor dat binnen woonwijken een juiste mix van woningen ontstaat zodat we bijdragen aan een inclusief leefklimaat met een betere sociale cohesie. Hiertoe stellen wij kaders op om de juiste woningen voor de juiste doelgroepen te kunnen bouwen. Deze kaders kunnen betrekking hebben op zowel de woningen zelf (duurzaam, toekomstbestendig) als op de omgeving (natuurinclusief).

Daarnaast gaan wij vanaf 2023 gebruik maken van nieuwe wetgeving die het mogelijk maakt om maximaal 50% van de woningvoorraad toe te wijzen aan eigen inwoners. Ook worden in 2023 regionaal afspraken gemaakt over het huisvesten van verschillende doelgroepen. Hierbij kun je denken aan statushouders, asielzoekers maar ook spoedzoekers. In 2023 zal binnen het Programma Wonen worden besloten welke sturingsmiddelen er worden ingezet om meer balans te creëren in de woonruimteverdeling.

We pakken meer regie op de woningmarkt
Door het Programma Wonen vast te stellen pakken we zelf de regie en maken we woningbouw voor de juiste doelgroep op de juiste plek met de juiste prijs mogelijk. We communiceren randvoorwaarden proactief naar ontwikkelaars. In het Programma Wonen wordt ook besloten of het voeren van actief grondbeleid bijdraagt aan het oplossen van de uitdagingen op het gebied van wonen. Daarnaast zorgen we voor een constante monitoring van de woonbehoefte om het woonbeleid actueel te houden en in te kunnen spelen op maatschappelijke ontwikkelingen.
Op basis van het Programma Wonen en de locatiestudie is in 2026 is de omgevingsvisie Geertruidenberg heroverwogen en voor zover nodig herijkt en heeft het omgevingsplan in hoge mate vorm en inhoud gekregen.

Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders.
Zowel in het Programma Wonen als in alle nieuwe projecten op het gebied van wonen worden inwoners en stakeholders betrokken. In 2023 wordt gestart met een participatietraject voor Achter de Hoeven. Deze participatietrajecten worden geëvalueerd om ervoor te zorgen dat inwoners en stakeholders zich gehoord en betrokken voelen. Dit richt zich niet op de uitkomst van het participatietraject, maar juist op het proces. Tijdens participatieprocessen maken we gebruik van de ervaring en kennis die bij doelgroepen aanwezig is.

4.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
8.3 Wonen en bouwen	177.000	187.000	87.000	87.000
Totaal	**177.000**	**187.000**	**87.000**	**87.000**
Begroot totaal van baten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.200.000	0	0	0
Totaal	**1.200.000**	**0**	**0**	**0**
Begroot totaal van bestemmingen				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.10 Mutaties reserves lasten	1.200.000	0	0	0
0.10 Mutaties reserves baten	120.000	0	0	0
Totaal	**1.080.000**	0	0	0
Totaal Lasten	**177.000**	**187.000**	**87.000**	**87.000**
Totaal Baten	**1.200.000**	**0**	**0**	**0**
Totaal Reserves	**1.080.000**	**0**	**0**	**0**
Totaal Opgave 4	**57.000**	**187.000**	**87.000**	**87.000**

4.6 Risico's

De datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet is nog altijd niet definitief. Nieuwe uitstel kan leiden tot vertraging in procedure. De opgave om de stikstof uitstoot te verminderen zorgt er voor dat (bouw)projecten mogelijk vertraagd, uitgesteld of afgeblazen moeten worden. De huidige bouwkosten met daarbij het personeelstekort in veel sectoren maakt dat het steeds lastiger wordt om betaalbare woningen te realiseren en op deze manier de juiste woning voor de juiste prijs op de juist plek te kunnen ontwikkelen.

De wettelijke taakstelling vanuit de landelijke overheid om doelgroepen binnen onze gemeente te huisvesten is groot en zal de komende jaren naar verwachting alleen maar verder toenemen. Dit heeft invloed op de verdeling van je woonruimte. Hierdoor kan het zijn dat balans behouden en regie voeren steeds moeilijker wordt. De wens om voor eigen inwoners te bouwen komt hiermee onder druk te staan. De oorlog in Oekraïne zorgt voor hoge energiekosten. Dit heeft op veel sectoren zijn weerslag; zo ook op de woningbouw.

4.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	Beleidsindicatoren
Creëren woonruimte naar behoefte:	Het aantal actief woningzoekend in de gemeente in de sociale huursector.
	Het aantal uitgiftes van bindingseis uittreksels.
	Het totale aantal woningen binnen de gemeente.
	Het resultatenoverzicht van het COA (statushouders en amv-ers)
	Overzicht woningbouwcapaciteit per gemeente van de provincie Noord-Brabant.
We verbeteren, bewaken en behouden de balans	% sociale woningbouw per wijk/kern/gemeente
	% toegewezen woningen met binding (Thuisvester)
We pakken meer regie op de woningmarkt	Monitoring kaders en afspraken na realisatie woningbouwproject.
Ontwikkelingen vinden plaats in samenspraak met onze inwoners en stakeholders.	% inwoners en stakeholders dat zich gehoord en betrokken voelt

Opgave Economie en Toerisme

5.1 Inleiding

In 2021 is de visie economische domein Geertruidenberg vastgesteld, deze is tot stand gekomen in samenwerking met onze partners op de terreinen economie en toerisme.
De gemeente Geertruidenberg is een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. We hebben de ambitie om het bedrijfsleven bij te staan in de duurzaamheidsopgave en toekomstbestendig te maken.
We zetten in op meer toeristische bezoekers, die we langer in het gebied willen laten verblijven en die vaker terugkomen naar de gemeente Geertruidenberg.

5.2 Missie

De gemeente Geertruidenberg is GASTVRIJ NAAR BEZOEKERS, biedt een fijn leefklimaat voor de inwoners, voorziet in RUIMTE VOOR ONDERNEMERSCHAP en is klaar voor een DUURZAME & INNOVATIEVE ECONOMIE

5.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen

Binnen de opgave Economie en Toerisme zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren
2. Een circulaire, duurzame en innovatieve economie in 2050 of eerder
3. De gemeente is gastvrij naar de bewoners en bezoekers

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de door het college vastgestelde strategische doelen.

Wat willen we bereiken?

Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren

We zorgen voor behoud van de lokale werkgelegenheid en zetten optimaal in op ruimtegebruik en toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen. Bovendien zetten we in op compacte en complete winkelgebieden in de gemeente.

- Schone, veilige en aantrekkelijke bedrijventerreinen en winkelgebieden in 2026 t.o.v 2022
- Afname leegstand op bedrijventerreinen en winkelgebied (-10% in 2026 t.o.v. 2022)
- Realiseren compact winkelgebied (-10% winkels buiten kern winkelgebied in 2026 t.o.v. 2022)

Een circulaire, duurzame en innovatieve economie in 2050 of eerder

We staan het bedrijfsleven bij om te komen tot een circulaire economie en faciliteren bedrijventerreinen om energieneutraal te worden.

- In 2050 is de Geertruidenbergse economie circulair, met als tussendoel 50% in 2030
- De bedrijventerreinen zijn in 2050 energieneutraal
- Meer ruimte geven aan bedrijven voor innovatieve ontwikkelingen

De gemeente is gastvrij naar de bewoners en bezoekers

We zetten in op meer toeristische bezoekers, die we langer in het gebied willen laten verblijven en die vaker terugkomen naar de gemeente Geertruidenberg.

- Het aantal toeristische overnachtingen stijgt (+15% in 2026 t.o.v. 2019)
- Verhoging toeristische recreatieve werkgelegenheid (+20% in 2026 tov 2019)
- Minimaal behoud van diversiteit van culturele organisaties en evenementen

5.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de strategische doelstellingen te bereiken zijn extra inspanningen noodzakelijk. Deze hebben enerzijds betrekking op de bekostiging van diverse projecten en anderzijds op de intensivering van ambtelijke inzet. Het is noodzakelijk om extra capaciteit in te zetten op de opgave economie en toerisme om uitvoering te kunnen geven aan alle inspanningen.

We willen zorgen voor behoud van de werkgelegenheid en willen dat inwoners lokaal de boodschappen doen. Dit draagt bij aan het verbeteren van het vestigingsklimaat. Bovendien ondersteunen we ondernemers om meer circulair en duurzaam te ondernemen.
We willen gastvrij zijn naar de onze inwoners en bezoekers. Daarom stimuleren we het ambassadeurschap onder ondernemers en inwoners. Daarnaast zetten we in op het optimaliseren van de wandel- en fiets infrastructuur en de bereikbaarheid over het water.

5.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
3.1 Economische ontwikkeling	193.600	256.100	241.600	246.100
3.4 Economische promotie	25.000	75.000	35.000	10.000
Totaal	**218.600**	**331.100**	**276.600**	**256.100**
Begroot totaal van baten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
3.1 Economische ontwikkeling	35.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	**35.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Begroot totaal van bestemmingen Geen mutaties				
Totaal Lasten	**218.600**	**331.100**	**276.600**	**256.100**
Totaal Baten	**35.000**	**50.000**	**50.000**	**50.000**
Totaal Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Opgave 5	**183.600**	**281.100**	**226.600**	**206.100**

5.6 Risico's

Een risico is het niet (tijdig) kunnen invullen van de benodigde capaciteit. Dit kan ervoor zorgen dat er onvoldoende capaciteit is om te werken aan alle geplande inspanningen.
Om de maatschappelijke effecten te kunnen toetsen, is een 0-meting van indicatoren en periodieke analyse noodzakelijk. Gemeentebreed moet hiervoor een vorm van data-anlayse ingesteld worden.

5.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	**Beleidsindicatoren**
Het vestigingsklimaat voor ondernemers verbeteren	- Leegstandscijfer m2 en aantal (jaarlijks het leegstandscijfer van bedrijventerreinen en winkelgebieden bepalen)
	- Ondernemerspeiling (4 jaarlijks een ondernemerspeiling houden)
Een circulaire, duurzame en innovatieve economie in 2050 of eerder	- Duurzaam opgewekte energie (jaarlijks toename energie opwek bij bedrijfspanden)
	- Aardgasvrije bedrijfspanden (jaarlijks aantal panden nagaan)
De gemeente is gastvrij naar de bewoners en bezoekers	- Toeristenbelasting
	(jaarlijks toeristische overnachtingen)

Opgave Bestuur en Dienstverlening

6.1 Inleiding

De rode draad binnen deze opgave is dat wij samen met anderen ons beleid vorm geven en uitvoeren. Samen met de gemeenteraad, met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners én met de regiogemeenten. We stellen samen met de gemeenteraad regels vast over burgerparticipatie, we verstevigen de relatie tussen college en gemeenteraad. We zetten sterker in op onze communicatie naar buiten, we investeren in dataverzameling en monitoring en we stellen een nieuwe toekomstvisie op.

6.2 Missie

Als gemeente zijn wij er voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. In ons beleid en bij de uitvoering daarvan staat onze samenleving centraal. Wij zetten hierbij nadrukkelijk in op samenwerking, ook met de gemeenteraad. Onze gemeentelijke dienstverlening vindt plaats binnen alle maatschappelijke opgaven. Onze dienstverlening heeft ook effect op het bereiken van de gewenste maatschappelijke effecten van onze andere opgaven.

Onze opgave op het gebied van Bestuur is:

Wij zijn een krachtig lokaal bestuur dat klaar is voor de toekomst. We onderhouden en leggen verbinding met de gemeenteraad, de inwoners, de ondernemers en de maatschappelijk partners. Wij investeren in de samenwerking met onze inwoners en laten zien wat we gaan doen. We werken aan het herstel van het vertrouwen in de plaatselijke politiek en zetten in op participatie van diverse groepen uit onze samenleving in die lokale politiek.

Onze opgave op het gebied van Dienstverlening is:

Wij zijn een open en bereikbare gemeente. Wij werken met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk partners samen vanuit vertrouwen en gelijkwaardigheid. Onze dienstverlening is dichtbij. Onze professionele medewerkers zijn betrokken, ondernemend, pakken zaken snel op en denken in mogelijkheden.

6.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen Bestuur

Binnen de opgave Bestuur zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. We hebben inzicht in de toekomstscenario's van de gemeente op zowel de korte als de lange termijn
2. Wij zijn als college en gemeenteraad samen één overheid
3. Wij zijn betrouwbaar, toegankelijk en werken continu aan inclusiviteit

Door te werken aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de vastgestelde strategische doelen.

Strategische doelstellingen Dienstverlening

Binnen de opgave Dienstverlening zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. Wij verbeteren de kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening (betrokken, ondernemend, professioneel en snel)
2. Wij zijn dichtbij en weten wat er speelt (open, bereikbaar en dichtbij)
3. We betrekken onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meer dan voorheen bij zaken die hen raken (samen, vertrouwen, gelijkwaardig en mogelijkheden)

Door invulling te geven aan de beoogde maatschappelijke effecten geven we de komende jaren invulling aan de vastgestelde strategische doelen

Wat willen we bereiken?

We hebben inzicht in de toekomstscenario's van de gemeente, zowel op korte als op lange termijn

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Gezamenlijk met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kennen we onze toekomst
2. We zijn een sterk lokaal bestuur in West-Brabant en weten wat we zelf kunnen doen en waar we ondersteuning via regionale samenwerking bij nodig hebben

Wij zijn als college en gemeenteraad samen één overheid

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. College en gemeenteraad kennen elkaars rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden en respecteren elkaar daarin
2. We trekken samen op in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid
3. Ons verhaal naar buiten is een gezamenlijk verhaal, waarbij we ruimte laten voor een andere mening

Wij zijn betrouwbaar, toegankelijk en werken continu aan inclusiviteit

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners zijn trots op de gemeente
2. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners vinden dat de gemeente afspraken nakomt en genomen besluiten motiveert
3. We zetten in op participatie van diverse groepen uit onze samenleving in de lokale politiek zodat zoveel mogelijk inwoners participeren, gehoord en vertegenwoordigd worden

Wij verbeteren de kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van onze dienstverlening

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. De kwaliteit van onze (digitale) dienstverlening is verhoogd
2. We communiceren meer helder, proactief en tijdig over wat we doen en niet doen
3. We hebben de administratieve lastendruk voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners verminderd
4. We verlenen deskundiger advies en antwoord, zijn inlevend en denken mee
5. De klachten over onder andere niet tijdig terugbellen, niet tijdige afhandeling, het niet voldoen aan servicenormen zijn afgenomen

We zijn dichtbij en weten wat er speelt

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners geven aan zich meer gehoord te voelen
2. Onze (digitale) dienstverlening is afgestemd op de verschillende levensfases van onze inwoners
3. Het gemeentehuis is het “huis” van de gemeente, iedereen voelt zich welkom

We betrekken onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meer dan voorheen bij zaken die hen raken

Te behalen maatschappelijke effecten zijn met name:

1. Jongeren voelen zich betrokken bij onze gemeente
2. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben meer begrip voor onze besluiten, doordat ze passend zijn geïnformeerd en/of op onderdelen hebben mogen meedenken of meebeslissen
3. Actieve deelname van inwoners ondernemers en maatschappelijke partners vindt plaats; de uitvoering van beleid past beter bij de behoefte
4. Zelfregie bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners is toegenomen

6.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Bestuur

Inzicht in de toekomstscenario’s
In 2024 gaan we een toekomstvisie opstellen (als opvolger van G-kracht). Dit doen we samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Tevens bepalen we onze regionale samenwerkingsambitie in Baronie, RWB of ander regionaal verband. We onderzoeken wat we zelf (nog) kunnen en waar we inzoomen op samenwerking.

Als college en gemeenteraad samen één overheid
We maken in 2023 afspraken met de gemeenteraad over taken, rollen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. We omarmen de BOB-structuur van de gemeenteraad en bereiden samen met de raad beleidsvoorstellen voor. Daarnaast investeren we in de relatie tussen college en

gemeenteraad door training en coaching. Tenslotte investeren we in onze eigen deskundigheid eveneens via training en coaching.

Betrouwbaar, toegankelijk en continu werken aan inclusiviteit
We zetten in op burgerparticipatie en het verstevigen van de contacten in de wijk. Daarnaast communiceren we over onze servicenormen (zie opgave dienstverlening) en communiceren we aan de voorkant over kaders en verwachtingen en zijn we duidelijk in wat de vervolgstappen zijn. Tenslotte organiseren we, in aanloop naar de volgende gemeenteraadsverkiezingen en cursus politiek actief, met aandacht voor inclusiviteit.

Dienstverlening

Kwaliteit, professionaliteit en continuïteit
We formuleren servicenormen en communiceren hierover. We zorgen er voor dat onze correspondentie begrijpelijk is voor onze inwoners. We vereenvoudigen de gemeentelijke regelgeving, zodat de administratieve lastendruk voor inwoners en ondernemers verminderd. We brengen de gevolgen van de Wet Open Overheid en de Wet digitale Overheid in beeld en passen onze organisatie en systemen daarop aan. We koersen richting een datagedreven organisatie, zodat we de gestelde maatschappelijke effecten ook kunnen meten (zie ook de opgave Financiën en organisatie). We houden tweejaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken. We trainen onze medewerkers in houding en gedrag op het gebied van dienstverlening, zetten in op mediation en ontwikkelen het Loket WIZ verder door. We verstevigen onze regionale contacten om zodoende de dienstverlening op peil te kunnen houden. Bovendien gaan we na wat we zelf kunnen blijven doen en waar we juist meer samenwerking nodig zullen hebben.

We zijn dichtbij en weten wat er speelt
We onderzoeken de toekomstbestendigheid van het gemeentehuis voor de korte en lange termijn. Het Klant Contact Centrum (KCC) wordt doorontwikkeld, zodat er eenduidige, optimale externe communicatie plaatsvindt. We intensiveren onze contacten in de wijk via Wijkgericht SAMENwerken (zie opgave leefbaarheid), via locatiebezoeken in de fysieke ruimte (in het kader van de Omgevingswet), via keukentafelgesprekken (zie opgave mens en Zorg) en we passen onze (digitale) dienstverlening aan aan de verschillende levensfasen van onze inwoners en stemmen deze af op de maatschappelijke effecten die we op het gebied van dienstverlening willen bereiken. In de periodieke klanttevredenheidsonderzoeken besteden we aandacht aan het gehoord voelen.

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meer betrekken bij zaken die hen raken
We gaan onderzoeken hoe we jongeren beter kunnen betrekken bij onze gemeente; dit doen we in samenwerking met de opgave Mens en Zorg. Daarnaast sluiten we op het gebied van communicatie beter aan bij de belevingswereld van jongeren. We gaan samen met de gemeenteraad de randvoorwaarden ten aanzien van burgerparticipatie vormgeven en op basis daarvan burgerparticipatie fasegewijs invoeren in onze gemeente. om burgerparticipatie goed te kunnen invoeren organiseren we trainingen voor college, bestuur en ambtelijke organisatie.

6.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.1 Bestuur	115.000	205.00	155.000	155.000
0.2 Burgerzaken	76.500	123.000	93.000	93.000
0.4 Overhead	12.600	25.200	5.200	5.200
Totaal	**204.100**	**353.200**	**253.200**	**253.200**
Begroot totaal van baten Geen mutaties				
Begroot totaal van bestemmingen Geen mutaties				
Totaal Lasten	**204.100**	**353.200**	**253.200**	**253.200**
Totaal Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Opgave 6	**204.100**	**353.200**	**253.000**	**253.200**

Investeringen

Aanvullingen op het Investeringsplan 2023 - 2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Opgave 6: Bestuur en Dienstverlening				
Evenementensoftware	25.000			

6.6 Risico's

Om goed inzicht te krijgen in de effecten van al onze inspanningen is het verzamelen van data belangrijk. We maken daarbij gebruik van al bestaande gegevens, maar op onderdelen zullen we inspanningen moeten verrichten om aanvullende data te verzamelen.

6.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Strategisch doel	**Beleidsindicatoren**
Bestuur	
a. Inzicht in toekomstscenario's	
b. Als college en raad één overheid	
c. Betrouwbaar, toegankelijk en continu werken aan inclusiviteit	
Dienstverlening	
a. Kwaliteit, professionaliteit en continuïteit van de dienstverlening	Score klanttevredenheid
	Daling aantal klachten
b. We zijn dichtbij en weten wat er speelt	Score klanttevredenheid
c. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners betrekken meer bij zaken die hen raken	Score klanttevredenheid

Opgave Financiën en Organisatie

7.1 Inleiding

Financiën

Een financieel gezonde gemeente blijven is een opgave op zichzelf in deze onzekere tijden. We zullen eerst moeten kijken naar wat we moeten doen voordat we kunnen kijken naar wat we nog meer willen doen. We zullen daarin prioriteiten moeten stellen en veiligheidskleppen moeten inbouwen om ervoor te zorgen dat we voldoende vet op de botten houden om tegenvallers op te kunnen vangen en niet alleen op de korte, maar ook op de langere termijn aan onze taken en verplichtingen te kunnen blijven voldoen.

Organisatie

Het is noodzakelijk dat wij een ambtelijke organisatie hebben die toekomstbestendig en van voldoende omvang is zodat we invulling kunnen geven aan onze ambities en de maatschappelijke opgaven waarvoor we de komende jaren staan. We vinden het belangrijk dat capaciteit, kennis en kunde en ondersteunende processen in balans zijn met onze ambities en maatschappelijke opgaven.

We realiseren ons dat we een kleine gemeente zijn en dat we op sommige beleidsterreinen slagkracht missen. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. We merken dat het lastiger wordt om voldoende en goed personeel te werven. Reële ambities ten opzichte van de beschikbare capaciteit en financiële middelen zijn dus noodzakelijk. Op sommige onderdelen moeten we kiezen of we de werkzaamheden nog zelf uitvoeren.

7.2 Missie

Missie Financiën

We willen een financieel gezonde gemeente blijven door gemeenschapsgeld op een zorgvuldige, doelmatige en rechtmatige manier te besteden. De lasten en baten die we hebben moeten bijdragen aan de opgaven die we geformuleerd hebben.

Missie organisatie

De organisatie van de gemeente Geertruidenberg wil een toekomstbestendige en robuuste organisatie zijn zodat voldaan kan worden aan de politieke ambities en maatschappelijke opgaven waarvoor we de komende jaren gesteld staan.

7.3 Strategische doelen en maatschappelijke effecten

Strategische doelstellingen Financiën

Binnen de opgave Financiën zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. We zorgen voor een structureel sluitende begroting met ruimte voor tegenslagen.
2. We hanteren vastgestelde, waaronder wettelijke, objectieve en meetbare criteria en ratio's.
3. We ontsluiten de P&C-producten voor iedereen en op een eenvoudige manier.
4. We streven meer inzicht in de (financiële) voortgang van alle opgaven na.
5. We zorgen ervoor dat bestedingen rechtmatig worden gedaan.

Strategische doelstellingen Organisatie

Binnen de opgave Organisatie zijn strategische doelstellingen geformuleerd die samen de volledige opgave omvatten:

1. We brengen in beeld hoe onze organisatie is ingericht en welke kennis en kunde we in huis hebben om de opgaven waar we voor staan het hoofd te kunnen bieden.
2. De gemeente Geertruidenberg onderscheidt zich ten opzichte van andere vergelijkbare werkgevers door in te zetten op aantrekkelijk werkgeverschap
3. We onderzoeken onze huisvesting. Voldoet het "huis van de gemeente" nog aan de vereisten op het gebied van het hybride werken, duurzaamheid en de consequenties van het werken aan maatschappelijke opgaven?

Wat willen we bereiken?

A. Financiën

De lastendruk is in balans met de ambities die vanuit alle opgaven zijn geformuleerd

B. Financiën

Onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben inzicht in de wijze waarop wij conform wet- en regelgeving onze middelen besteden en de mate waarin we de doelen realiseren

A. Organisatie

Capaciteit, kennis en kunde en ondersteunende processen (zoals het gebouw, de faciliteiten en informatiehuishouding etc.) zijn in balans met de omvang van de politieke ambities en maatschappelijke opgaven

B. Organisatie

Samen met inwoners, ondernemers, partners en andere belanghebbenden geven we invulling aan de maatschappelijke opgaven waar we voor staan

C. Organisatie

Kundig personeel aantrekken, binden en boeien

7.4 Inspanningen

Wat gaan we daarvoor doen?

Financiën:

- Er zijn extra inspanningen noodzakelijk in het kader van de uitvoeringstaken WOZ / BAG / Belastingen. Deze hebben betrekking op de bekostiging van de intensivering van ambtelijke inzet.

- We gaan optimaal gebruik maken van provinciale, landelijke of Europese subsidies zoals ook terug komt bij 'Organisatie'.

- We gaan de inzet van Pepperflow door ontwikkelen en communiceren overall over onze inspanningen en benoemen daarbij ook de financiële consequenties.

- De financiële verordening en budgethouders- en mandaatregeling worden aangepast.

Organisatie:

Om de strategische doelstellingen van alle opgaven te bereiken zijn extra inspanningen noodzakelijk. Deze hebben enerzijds betrekking op de bekostiging van diverse projecten en anderzijds op de intensivering van ambtelijke inzet. Het is noodzakelijk om extra middelen en capaciteit in te zetten voor de organisatie.

Het werken aan maatschappelijke opgaven
De komende jaren werken we aan onze maatschappelijke opgaven. De samenwerking met onze inwoners, partners en andere belanghebbenden is hierbij een belangrijke randvoorwaarde. Het werken vanuit de maatschappelijke opgaven vraagt naast het maken van realistische keuzen ook meer duidelijkheid en scherpte in verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen raad (kaderstellend, controlerend, richtinggevend en volks vertegenwoordigend), college (hoe geven we invulling aan de kaders) en de ambtelijke organisatie (uitvoering geven aan). Om deze manier van werken verder vorm te geven is het belangrijk om nog meer te investeren in de verbinding tussen raad, het college en de organisatie. Ook burgerparticipatie krijgt hierin een belangrijke rol. Voor een deel van de kosten die hiermee samenhangen is er dekking vanuit de reserve organisatieontwikkeling.

Extra inzet op data gedreven werken en het optimaal benutten van beschikbare subsidies
Als gemeente hebben we de beschikking over veel data en (straat)informatie. Door slimme combinatie van data en (straat)informatie kunnen we nog beter in beeld brengen waar we op moeten inzetten om onze maatschappelijke opgaven het hoofd te kunnen bieden. Op dit moment maken we nog niet optimaal gebruik van verschillende data. In de verschillende maatschappelijke opgaven wordt ook de wens uitgesproken om analyse van data. Gelet op de vraag hiernaar vanuit de verschillende maatschappelijke opgaven willen we daar ook op inzetten door een data-analist aan te trekken die de beschikbare data kan analyseren en op een (geo)grafische wijze kan presenteren.

Er zijn verschillende subsidieregelingen beschikbaar op verschillende beleidsterreinen. We maken daar nog onvoldoende gebruik van. Daarom is het noodzakelijk dat we kennis en kunde in huis organiseren zodat we optimaal gebruik maken van beschikbare subsidieregelingen. De kosten met betrekking tot de capaciteit die daarvoor nodig is worden met het binnenhalen van de subsidies weer terugverdiend. De verwachting is dat dit uiteindelijk kostenneutraal is.

De gemeente moet zich onderscheiden als aantrekkelijk werkgever
De ontwikkelingen in de samenleving vragen om een andere rol van de gemeente en een andere manier van werken van medewerkers. Dat gebeurt onder andere door sterk in te zetten op het zijn van een wendbare organisatie langs de pijlers van zelforganiserende teams en opgavegericht werken. Het is belangrijk dat we talentontwikkeling inzetten om aan deze veranderende rol invulling te geven en aan de andere kant bieden we ons huidige personeel daarmee carrièreperspectief en / of doorgroeimogelijkheden. Om dit handen en voeten te geven wordt het opleidingsbudget opgehoogd en daarmee geven we ook uitvoering aan de door de gemeenteraad aangenomen motie van Morgen!.

Bovendien liggen onze prioriteiten op de thema's als aantrekkelijk werkgeverschap zoals hiervoor ook al benoemd en het (ver)binden en boeien en behouden van medewerkers. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt. We merken dat het lastiger wordt om voldoende en goed personeel te werven. We moeten op zoek naar eigentijdse manieren om ons wervings- en selectiebeleid vorm te geven en fors investeren op het zijn van een aantrekkelijke werkgever. Als kleine gemeente in onze regio is het voor ons van belang om aantrekkelijke primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden te hebben die zich verhouden tot het werk dat hier moet worden verricht. Daarnaast zijn een inspirerende huisvesting, goed werkklimaat en sfeer, goede onboarding en opvolging na vertrek van medewerkers belangrijk om medewerkers te behouden. Duurzame inzetbaarheid is ook een belangrijk thema hierbij. Het peilen van de behoefte bij de huidige medewerkers en reeds beschikbare data betrekken we hierbij. Ook het medewerkersonderzoek zetten we hiervoor structureel in.

Tegelijkertijd moeten we ook realistisch zijn wat betreft onze mogelijkheden als kleine gemeente. Daarom zullen we ook in samenwerking met andere (regio)gemeenten moeten zoeken naar slimme oplossingen om voldoende carrièreperspectief of doorgroeimogelijkheden aan medewerkers te kunnen blijven bieden.

Het is belangrijk dat HR in de organisatieontwikkeling hierbij goede ondersteuning biedt. Daarom maken we binnen HR een professionaliseringslag zodat onze diensten nog beter aansluiten.

Communicatie
In 2022 is een eerste aanzet gemaakt voor een communicatievisie die nog aangevuld wordt met de speerpunten vanuit het coalitie- en collegeakkoord. De kern van de visie is dat wij een open en benaderbare gemeente zijn die luistert en in gesprek gaat met haar inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere stakeholders. We pakken ons beleid en de uitvoering daarvan zoveel mogelijk samen op.
Bovendien is het van belang dat er in communicatieve zin voldoende aandacht wordt besteed aan het werken aan de maatschappelijke opgaven. Zowel extern als intern gericht. Met name in het 2023 vraagt dit extra capaciteit en budget.

7.5 Financiële gevolgen

Wat mag het kosten?

Begroot totaal van lasten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.4 Overhead	598.000	570.500	590.000	553.000
0.61 OZB woningen	170.000	170.000	0	0
Totaal	**768.000**	**740.500**	**590.000**	**553.000**
Begroot totaal van baten				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.4 Overhead	40.000	80.000	80.000	80.000
Totaal	**40.000**	**80.000**	**80.000**	**80.000**
Begroot totaal van bestemmingen				
Taakvelden	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
0.10 Mutaties reserves lasten	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves baten	65.000	0	0	0
Totaal	**65.000**	**0**	**0**	**0**
Totaal Lasten	**768.000**	**740.500**	**590.000**	**553.000**
Totaal Baten	**40.000**	**80.000**	**80.000**	**80.000**
Totaal Reserves	**65.000**	**0**	**0**	**0**
Totaal Opgave 7	**663.000**	**660.500**	**510.000**	**473.000**

Investeringen

Aanvullingen op het Investeringsplan 2023 - 2026	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Opgave 7: Financiën en Organisatie	**25.000**			
Evenementensoftware				

7.6 Risico's

Risico's Financiën

Een risico is het niet (tijdig) kunnen invullen van de benodigde capaciteit. Dit kan ervoor zorgen dat er onvoldoende capaciteit is om te werken aan alle geplande inspanningen.

Risico's Organisatie

Een risico is het niet (tijdig) kunnen invullen van de benodigde capaciteit. Dit kan ervoor zorgen dat er onvoldoende capaciteit is om te werken aan alle geplande inspanningen.

Gelet op de uitbreiding van capaciteit vanuit de verschillende maatschappelijke opgaven is het nog onduidelijk wat dit precies voor effect heeft voor de ondersteunende onderdelen van de organisatie.

7.7 Beleidsindicatoren

Hoe gaan we dat meten?

Financiën

Strategisch doel	Beleidsindicatoren
Structureel sluitende begroting met ruimte voor tegenslagen	- Structureel saldo uit P&C producten
Criteria en ratio's	- Worden per maatschappelijke opgave geformuleerd en komen terug in de P&C producten
Ontsluiting van P&C-producten	
Inzicht in (financiële) voortgang van alle opgaven	- Realisatie financiële begroting op taakvelden
	- Ontwikkeling criteria / ratio's
	- P&C producten
	- Aantal raadplegingen P&C producten in Pepperflow
Rechtmatige besteding	- P&C producten
	- Percentage rechtmatigheidsfout (jaarrekening)

Organisatie

Strategisch doel	Beleidsindicatoren
We brengen in beeld hoe onze organisatie is ingericht en welke kennis en kunde we in huis hebben om de opgaven waar we voor staan het hoofd te kunnen bieden.	- Subsidies waarop we een beroep hebben gedaan
	- Strategische personeelsplanning
De gemeente Geertruidenberg onderscheidt zich ten opzichte van andere vergelijkbare werkgevers door in te zetten op aantrekkelijk werkgeverschap	- Personeelsverloop
	- Invulling vacatures
	- Medewerkersonderzoek
We onderzoeken onze huisvesting. Voldoet het "huis van de gemeente" nog aan de vereisten op het gebied van het hybride werken, duurzaamheid en de consequenties van het werken aan maatschappelijke opgaven?	Zie nadere uitwerking in de opgave Bestuur en Dienstverlening